

تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب آوری فضای شهری (گران)

www.ketab.ir

نویسنده:

شرف آذر آئین

سرشناسه	: آذرآئین، شرف، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	: تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب‌آوری فضای شهری (گرگان) / نویسنده شرف آذرآئین.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۷۰ ص: جدول، نمودار، نقشه (رنگی).
شابک	: 978-622-02-1513-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: شهرسازی — ایران — طرح و برنامه‌ریزی — نمونه‌پژوهی
موضوع	: City planning -- Iran -- Design-- Case studies
موضوع	: شیوه زندگی — ایران — نمونه‌پژوهی
موضوع	: Lifestyles -- Iran -- Case studies
موضوع	: گرگان
موضوع	: (Gorgan) Iran
رده بندی کنگره	: ۱۶۹HT
رده بندی دیویی	: ۱۲۱۶۰۹۵۵/۳۰۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۱۲۵۸۹
وضعیت رکورد	: فیبا

تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب‌آوری فضای شهری (گرگان)

نویسنده: شرف آذر آئین

صفحه آرا: صبورا نوری کبیر

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۷۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۱۵۱۳-۴

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساژ رضا، کدپستی ۴۹۱۶۵۷۳۷۶

entesharatnoruzi

۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۵۳۴۹۷

www.entesharate-noruzi.com

entesharate.noruzi@gmail.com

فهرست

۹.....	پیشگفتار
۱۱.....	اهمیت و ضرورت تحقیق تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب آوری فضای شهری
۱۲.....	پژوهش‌های داخلی تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب آوری فضای شهری
۱۴.....	پژوهش‌های خارجی تأثیر سبک زندگی بر میزان تاب آوری فضای شهری
۱۵.....	پیش درآمد
۱۶.....	تابآوری
۱۷.....	برخی از تعاریف ارائه شده از مفهوم تابآوری
۲۰.....	محققان
۲۰.....	ابعاد
۲۰.....	Wilson (2012)
۲۰.....	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه محیط زیست
۲۰.....	Turnbull et al, (2013)
۲۰.....	نهادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، محیط زیست، انسانی، اقتصادی، کالبدی
۲۰.....	Macleane et al. (2014)
۲۰.....	دانش، شبکه اجتماعی، ارتباطات مردم، اقتصاد، حکمروایی، زیرساخت ها
۲۰.....	Joerin et al, (2014)
۲۰.....	کالبدی، اجتماعی، اقتصادی، نهادی، طبیعی
۲۰.....	Cutter et al, (2014)
۲۰.....	اجتماعی، اقتصادی، نهادی، مسکن / زیرساخت ها، محیط زیست
۲۰.....	Ross, (201 4)
۲۰.....	اجتماعی، اقتصادی، نهادی، زیرساخت ها، محیط زیست

۲۰	 Waugh and Liu, (2014)
۲۰	 اجتماعی، ساختار اقتصادی، تنوع کسب و کار، توانایی حکومت
۲۰	 Leire Labaka et al, (2015)
۲۰	 سازمانی، فنی، اقتصادی، اجتماعی
۲۰	 Razafindrabe et al, (2015)
۲۰	 محیط ساخته شده، محیط اجتماعی، محیط اقتصادی، محیط نهادی
۲۰	 Andreas Exner et al, (2016)
	انرژی، ساختار فضایی/تحرک، مهارت ها، اقدام متقابل، اقتصاد متعارف، ظرفیت های سازمانی، صلاحیت
۲۰	 جمعی
۲۱	 مفاهیم و ازهای تابآوری
۲۱	 شهر تابآور
۲۲	 جوامع تابآور
۲۳	 تابآوری شهری
۲۳	 آسیب پذیری
۲۴	 شهر
۲۵	 شهرنشینی
۲۶	 مدیریت شهری
۲۶	 مدلها، نظریات و دیدگاهها
۳۱	 سبک زندگی
۳۱	 سبک در لغتنامه
۳۱	 تعریف واژه سبک زندگی
۳۲	 مفهوم سبک زندگی
۳۵	 سبک زندگی در رویکرد اسلامی

۳۶	سبک زندگی و رسانه‌های جمعی و الکترونیکی
۳۶	ویژگی‌های سبک زندگی
۳۷	بررسی اجمالی برخی از ویژگی‌های جغرافیایی استان گلستان
۳۸	بررسی تقسیمات سیاسی شهرستان گرگان
۳۹	موقعیت جغرافیایی شهر گرگان
۴۰	شناخت ویژگی‌های جغرافیایی و طبیعی استقرار شهر گرگان
۴۰	جغرافیای طبیعی
۴۱	پهنه‌بندی شیب
۴۲	پهنه‌بندی ارتفاعی
۴۴	تقسیمات فضایی - کالبدی شهر گرگان
۴۷	ویژگی‌های جمعیتی و اجتماعی شهر
۴۸	نرخ رشد جمعیت گرگان
۴۸	شهرنشینی و تحلیل جمعیتی شهر گرگان
۴۹	ویژگی‌های کلی جمعیت در شهر گرگان
۵۲	بررسی کاربری اراضی شهر گرگان
۵۳	کاربری مسکونی
۵۴	کاربری تجاری
۵۴	کاربری‌های بهداشتی - درمانی
۵۴	کاربری‌های اداری و انتظامی
۵۵	آموزشی
۵۵	آموزش عالی
۵۵	کاربری مذهبی
۵۵	کاربری فرهنگی و هنری

پیشگفتار

سبک‌های زندگی به عنوان محصول اجتماعی، اقتصادی، نهادی و سیاسی با توجه به تغییرات فرهنگی، دارای نوعی آسیب‌پذیری هستند. بنابراین ارتقاء تاب‌آوری اجتماعات، با استفاده از ظرفیت آنها به شکل سازگاری، به عنوان اصلی برای کاهش آسیب‌ها دارای اهمیت است. امروزه شهرنشینی در جهان رو به فزونی است و هم اکنون بیش از نیمی از مردم در شهرها ساکن هستند و به عبارتی قرن حاضر را می‌توان قرن شهرها و به ویژه کلانشهرها نامید. بدون شک شهرها برای زندگی شهروندان از طریق سیاست‌ها، منابع و برنامه‌های حوزه‌های مختلف مدیریت شهری شکل می‌گیرند و زمانی برای زندگی مناسب خواهند بود که از شاخص‌های لازم برای کسب شادی، رضایت، رستگاری، سعادت و خوشبختی برخوردار باشند. لازمه این امر وجود شهروندان فعال و مشارکت‌پذیر و به نوعی سبک زندگی متعال و زیست‌پذیر است. اما بروز پدیده‌هایی همچون اعتیاد، فقر، تکدی‌گری، حاشیه‌نشینی، خشونت، وندالیسم، آلودگی‌های محیطی که برآیند سبک زندگی کنونی است، موجب چالش جدی برای شهر و شهروندان شده است (مصطفوی، ۱۳۹۲: ۶۴۰). همانطور که از تعریف آدلر از سبک زندگی معلوم است، او سبک زندگی را شامل همه رفتارها، افکار و احساسات فرد و حرکتش به سوی هدف می‌داند. امروزه متخصصین علل اساسی ایجادکننده بیماری‌ها را عوامل خطرزای رفتاری، وراثت و سبک‌زندگی می‌دانند (پیلتن و قانعی، ۱۳۹۱: ۸۲) بحث تاب‌آوری که به دنبال کاهش آسیب‌های شهری است، در ارتباط با محدودیت‌ها و چالش‌های ناشی از مشکلات اجتماعی و اقتصادی شهری بیان شده است (تیلو، ۲۰۱۰: ۱۸). همچنین واژه‌ی تاب‌آوری اصطلاح نسبتاً جدیدی است که اغلب به مفهوم (بازگشت به گذشته) به کار می‌رود. دانشمندان و متخصصین تعاریف مختلفی برای این واژه ارائه نموده‌اند. چنان‌که در فرهنگ آکسفورد تاب‌آوری به معنای توانایی مردم یا چیزها به این منظور که بعد از حوادث ناگوار مانند شوک، آسیب و... به سرعت به احساس بهتری دست یابند و همچنین به معنای توانایی مواد و بازگشت به حالت اولیه بعد از خم شدن، کشش و یا فشرده شدن معنا شده است. امروزه تاب‌آوری به عنوان راهی برای تقویت جوامع با استفاده از ظرفیت‌های آنها مطرح می‌گردد (Karrholm, 2014: 121). ریشه کلمه Resilience (تاب‌آوری) کلمه لاتین Resilio به معنی حالت ارتجاعی داشتن است که در قرن ۱۷ میلادی نیز مورد استفاده قرار می‌گرفت. بوم‌شناسان برای اولین بار مفهوم کلی آن را بیش از ۳۰ سال قبل پذیرفتند. از آن زمان به بعد، این واژه در مورد بلایای کوتاه‌مدت و پدیده‌های بلندمدت مانند تغییرات آب‌وهوا مورد استفاده قرار گرفت. در فرهنگ لغت آکسفورد

Resilience توانایی ماده یا شی در بازگشت به حالت اولیه و ظرفیت بازبانی سریع افراد در مواجهه با مشکلات معنی شده که هم‌خانواده با انعطاف‌پذیری، سازگاری، مقاومت، پایداری، سختی و دوام نیز معرفی شده است (غیاثوند و عبدالشاد، ۱۳۹۴: ۱۷۰). تبیین تاب‌آوری در ابعاد مختلف در حقیقت شناخت نحوه تأثیرگذاری ابعاد اجتماعی، اقتصادی و نهادی اجتماعات انسانی در برابر مخاطرات طبیعی و انسانی می باشد. تاب‌آوری در سراسر جهان در جوامع مختلفی که در معرض حوادث آسیب‌زا از جمله زلزله هستند، مورد بررسی قرار گرفته (Kara ırmak, 2010:19) اولین بار در جهان مفهوم تاب‌آوری در سال ۱۹۷۳ از کار هالینگ آغاز شد که تنها توانایی سیستم‌های اکولوژیک را برای التیام از بحران مطرح نمود و تأکید صرف به جنبه‌های محیطی تاب‌آوری داشت (seeliger&Tuork, 2014:118). انسان به دلیل زندگی در فضا، رابطه‌ای پیوسته و متقابل با آن دارد بطوریکه از آن تغییر پذیرفته و آن را تغییر می دهد همچنین مفهوم سبک زندگی نخستین بار در جهان به‌وسیله آلفرد آدلر و به معنای مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت و سلیقه‌ها در هر چیزی به‌کاربرده شد (بنت، ۱۳۸۶: ۹۸). در ایران نیز رساله‌ها و کارهای تحقیقاتی معدودی انجام شده که در این میان میتوان به نوشته های شهابی در سال ۷۲ اشاره کرد که به روش کیفی و با استفاده از تیپ ایده آل یک تقسیم‌بندی از سبک های زندگی جوانان ارائه کرد. جامعه‌ی شهری ایران، در مرحله گذار از سبک زندگی سنتی به سبک زندگی شهری قرار دارد و سیستم سرمایه داری بر تمام عناصر شهری به صورت مستقیم و غیر مستقیم تأثیر گذاشته و با تغییرات فرهنگی همراه بوده و الگوی جدیدی از سبک زندگی و ساخت اجتماعی را به وجود آورده است. جامعه تاب‌آور می تواند از تجارب تغییرات به وجود آمده برای رسیدن به توسعه پایدار و عملکرد بهتر استفاده کند و به جای بقا و حفظ خود در برابر عامل فشار یا تغییر، می تواند به روش های خلاقانه و نوآورانه ای به تغییرات واکنش نشان دهد. لازمه ی این امر توجه به ظرفیت های اجتماعی، اقتصادی، نهادی، سیاسی و اجرایی جوامع، در افزایش تاب‌آوری و شناخت ابعاد تاب‌آوری در اجتماع است. و با توجه به اینکه در جامعه جهانی، بررسی رفتارهای افراد جامعه، به ویژه رفتارهای بهداشتی و سبک زندگی آنان، امری ضروری است؛ ولی این امر در جامعه ما مغفول مانده است، به این منظور در این پژوهش برای درک تاثیر سبک زندگی بر تاب‌آوری شهری، شهر گرگان به این مطالعه می پردازیم و با توجه به این که شهر گرگان مرکز استان گلستان می‌باشد و در پیکوهای شمالی البرز قرار دارد و طبق سرشماری سال ۹۵ جمعیت این شهر ۳۵۰۶۷۶ است و همچنین این شهر سابقه تاریخی زیادی دارد و بافت قدیم شهر نسبت به وسعت آن نسبت سوم